

"ספק רב אם נמצאו הנוכחי המקום מצדיק את קיומו". בית החולים מזרע צילום: אלעד גרשגורן

מת אחד החולים, חבר אחד המושבים בצפון. החור לה, קצין לשעבר ביחידה מובחרת המוכר לבית החולים זה עשרים שנה ויותר, יצא ונכנס לבית החולים מדי פעם. באשפוף האחרון שלו, לאחר שמצבו הנפשי החריף, הוא הובא על ידי אחיו לבית החולים, שהספיק לשמוע ממנו כי החליפו לו את התרופות וכי הוא מרגיש "לא רע בכלל". כעבור יומיים נצפה החולה בטלוויזיה במעגל סגור כשהוא מתפלל ומפרכס. ניסיונות ההחייאה עלו בתוהו והוא מת.

גם ג', 55, שאושפז במחלקה סגורה במוסד, מצאה את מותה בבית החולים לפני כשנה וחצי. לאחר טיפול תרופתי סבלה המטופלת מפרכוסים ואשפוז בבית החולים בנהריה ומשם הוחזרה למזרע. זמן קצר לאחר שעברה טיפול, שבו נקשרה בסדרין לכיסא גלגלים, היא נמצאה ללא רוח חיים. צוות בדיקה פנימי קבע כי לא היה כל ליקוי בטיפול על ידי בית החולים.

לפני כשנתיים מת באורח פתאומי חולה באותה מחלקה, בן 32 מהכפר פקיעין. גם הפעם קבע צוות בדיקה פנימי כי הטיפול היה ראוי. משרד הבריאות אמנם לא מצא חשד לרשלנות, אבל ועדת בדיקה חיצונית שהקים קבעה כי ייתכן שחלק מהתרופות שקיבל החולה העלו את הסיכון לדרום לב אצלו.

בחודשים האחרונים התרחשה במזרע גם שורה של מקרי אלימות קשים. חלקם לא דווחו למשטרה או למשרד הבריאות. כך תקף לאחרונה מינית מאושפז כבן 73 את אחת החולות. משרד הבריאות טען כי חובת הריווח חלה רק במקרים שבהם נגרם נזק משמעותי. זו הייתה, אגב, גם תגובת משרד הבריאות על שורה של תקיפות רופאים ואנשי שי צוות שהתבצעו במקום בחודשים האחרונים. בין השאר הותקפו רופא שדקר באמצעות עט, מנהלת מחלקה שנחבלה בראשה ורופאה שספגה אגרופים בפניה.

אבל לא רק תקיפת אנשי צוות מצד החולים נרשמה במוסד. לפני כשנה פנתה אחת החולות בתלונה על כך שאנשי צוות רפואי במוסד חנקו אותה, בעטו בה והפשיטו אותה ממכנסיה. בניו סף התלונה המאושפזות כי אנשי הצוות קשרו אותה למשך שמונה שעות ברציפות, בניגוד לחוק המאפשר קשירה לזמן מוגבל. צוות בדיקה קבע כי גרסת החולה מהימנה ומחייבת הקירה, אולם הקירה לא נפתחה. "יש לשפר את הטעון שיפור ולכן אין צורך בוועדת בדיקה", הסבירו במשרד הבריאות.

פסיכיאטר ותיק, שמכיר מקרוב את הנעשה במוסד: "כל מי שעניו בראשו יודע שחייב לבוא חריש עמוק בבית החולים מזרע. לא מדובר בצירוף מקרים, אלא בהתנהלות כושלת"

אלי גרינר בפני מנהלת בית החולים כי המקום אינו ממוגן, חסרים בו חרדי ביטחון ושאר מ"ד חף מעל 500 החולים ואנשי הצוות. דוח מבקר המדינה שלאחר המלחמה מתח ביקורת חמורה על הנהלת בית החולים ומשרד הבריאות, שטען להגנתו כי בעכו מתגוררים ככפיפה אחת יהודים וערבים ושהנהלה הייתה כי חיזבאללה לא יעז להפגין עיר מעורבת.

במהלך המלחמה, אגב, נחתה קטישה בפתח אחת המחלקות של בית החולים. למרבה המזל לא היו נפגעים בנפש, וכבר באותו לילה הורה שר הבריאות יעקב בן יודי לפנות את החולים יחד עם הצוות הרפואי והסיעודי לבתי חולים אחרים. למרות הרוח הקשה של מבקר המדינה, דבר לא נעשה בינתיים כדי להכין את המוסד לאפשרות של נפילת טילים עתידית.

אל המחדלים בנושא המוכנות לתרחיש של מלחמה נוספת בצפון, מצטרפת שורה של תקלות בקבלת חולים למוסד בניגוד לנהלים ובטיפול לקוי במאושפזים. לפני כחצי שנה הועבר ש' למזרע מבית החולים הפסיכיאטרי שער מנשה

"עלולה להשפיע על תפקוד העובדים ועל הטיי פול בחולים".

לפני ארבעה חודשים פרשה מניהול בית החור לים, אחרי שנים רבות בתפקיד, ד"ר אילנה טל. את מקומה תפס באורה זמני סגנה, ד"ר לאונרדו מוגילנסקי. ועדי העובדים רואים בממלא המקום הזמני חלק מההנהלה הוותיקה ורודשים מינוי מבחוז של הנהלה חדשה. במשרד הבריאות הודיעו השבוע כי הליך המכרז ייצא לדרך בקרוב. כמו כן תוקפים הוועדים את מינויו של מנהל היחידה לפסיכיאטריה משפטית לסגנו של מוגילנסקי. ביחידה הזאת של בית החולים, טועני נים הוועדים, התרחשו בתקופה האחרונה מספר תקלות קשות.

שביל הבריחה

בבית החולים מזרע 300 מייטות. חלק מהמב"ם נים במוסד הוקמו עוד בתקופת המנדט הבריטי. זאת הסיבה שלפני שנתיים, עם פרוץ מלחמת לבנון השנייה, התריע הפסיכיאטר המחוזי ד"ר

"פועלים לזרז המרכז". פרופ' אבי ישראל

ש הוועדים בבית החולים: ועד הרופאים, ועד האחיות וכן ועד עובדי המינהל והמשק, והכריזו מלחמה משותפת על הנהלת המוסד. "כך אי אפשר להמשיך", זועמים העובדים, שדורשים ממנכ"ל משרד הבריאות פרופ' אבי ישראל לזרז את מנהל מנהל חדרש לבית החולים באמצעות מכרז. "הימשכות המצב הקיים", הם מזהירים,

חשבונו נפש

מה מתרחש מאחורי החומות של בית החולים הפסיכיאטרי מזרע בעכו? בשבוע שעבר ברח מהאגף השמור מאושפז בעל נטיות אובדניות והשליך את עצמו מתחת לגלגלי אוטובוס נוסע. האירוע הזה מצטרף לשורה של תקלות חמורות שהתרחשו במקום בחודשים האחרונים: אלימות קשה שלא דווחה וחולים שאושפזו ללא אישור הפסיכיאטר המחוזי. עכשיו פונים עובדי המוסד למשרד הבריאות בדרישה להחליף את הנהלת בית החולים

גואל בנו

וקרי המשטרה שהגיעו בשבוע שעבר לזירת תאונת הדרכים בצומת קיבוץ לוחמי הגטאות, הופתעו לגלות כי האדם שנדרס במקום נפצע אנושות הוא חולה הפסיכיאטרי מזרע בעכו. מהעדות שאספו החוקרים התברר להם כי הנדרס השליך עצמו לעבר בדיקה קצרה של המשטרה העלתה כי החור

לה אובחן כבעל סיכון התאבדות גבוה ובשל כך אושפז במחלקה הסגורה. זמן קצר לאחר האירוע הגישה משפחתו של החולה תלונה נגד בית החולים בגין רשלנות. המשטרה פתחה בחקירה.

הטיפול הטרני הזה מצטרף לשורה של תקלות חמורות שאירעו בבית החולים מזרע בחודשיים האחרונים. לאחרונה התארגנו חברי שלי

שלא כדין וללא ידיעתו של הפסיכיאטר המחוזי. ש', תושב הצפון, רצה לפני שמונה שנים את אשתו ההרה בסכין ובפטיש להידוק שניצלים לעיני שני ילדיו. החולה, שלא נמצא כשיר לעמוד לדין, נשלח בהוראת הפסיכיאטר המחוזי לאשפוז במחלקה לביטחון מרבי בבית החולים שער מנשה. לאור בקשת בני משפחתו לשכנו במוסד קרוב יותר למקום מגוריהם, הועבר ש' ליחידה לפסי-כיאטריה משפטית במזרע, וזאת ללא ידיעתו של הפסיכיאטר המחוזי.

גורם במשרד הבריאות מסביר כי הפסיכיאטר המחוזי הוא זה שמחליט להיכן להפנות את המאושפזים בהתאם להחלטת בית המשפט ולרמת המסוכנות של החולים. כדי להעביר חולה חייבים לעדכן את הפסיכיאטר המחוזי, שיחליט אם מקום האשפוז החדש תואם את מצבו של החולה. לטי ענת אותו גורם, אחד השיקולים של מנהלי בית החולים מזרע לאשר אשפוז ביחידה לפסיכיאטריה משפטית, היה כדי להצדיק את המשך קיומה. "ביחידה הזאת יש שש מיטות", הוא מסביר, "וכדי שהיא תמשיך לפעול היא חייבת להיות מאוכלסת לפחות בחמישים אחוז. זאת הסיבה שבמזרע מער ניינים לקלוט מאושפזים ביחידה הזאת גם ללא יידוע הפסיכיאטר המחוזי".

זמן קצר לאחר שהועבר למזרע ברח ש' מהי מחלקה הסגורה שבה אושפז, רכש סמים בעכו, וכשחזר למוסד תקף מאושפז אחר, חבט בו בש' פופרת טלפון וגרם לו חתכים עמוקים. החולה נלקח לטיפול רפואי בבית החולים בנהריה, שם בוצעו 25 תפרים בראשו. התוקף הוחזר אחר כבוד לשער מנשה. רק אז, לאחר שהפסיכיאטר המחוזי נדרש לאשר את החזרתו לשער מנשה, הוא הופתע לגלות שש' הועבר לעכו ללא ידיעתו. במזרע, אנב, כלל לא דיווחו על הבריחה. "החולה ממילא הספיק לחזור למחלקתו, ולא היה טעם לדווח על הבריחה", הסבירו בבית החולים.

זה לא המקרה היחיד שבו הועבר מאושפז מהמחלקה לביטחון מרבי בשער מנשה למחלקה סגורה במזרע, תוך הסתרת המידע מהפסיכיאטר המחוזי. גם במקרה של ח', שנמלט ממזרע ותקף

את אחותו, נעשה המעבר ללא אישור הפסיכיאטר המחוזי. ח' הגיע לביתה של אחותו באחד היישובים בגליל המערבי, דקר אותה באמצעות חרב וגרם לה פציעות קשות. במזרע טוענים כי האחריות לדווח לפסיכיאטר המחוזי מוטלת על בית החולים שער מנשה, שממנו הועברו החולים.

גם ניסיון ההתאבדות בתאונת דרכים שאירע השבוע אינו המקרה הראשון בבית החולים. לפני כשלוש שנים יצא חולה קטוע רגליים, המרותק לכיסא גלגלים, מבניין המחלקה שבה אושפז אל מגרש החניה של בית החולים. הוא הסתיר את כיסא הגלגלים, זחל אל מתחת לגלגלי האוטובוס, וכשהנהג החל לנסוע נדרס למוות. בבית החולים טענו אז כי קשה היה להבחין בסימנים לכוננתו של החולה להתאבד וכי לא ניתן היה למנוע את המעשה.

"במשך השנים נעשה ניסיון בלתי פוסק בהפחית ערך המחדלים הן מצד הנהלת המוסד והן מצד משרד הבריאות, טוען פסיכיאטר ותיק שמכיר מקרוב את הנעשה במוסד. "כל מי שעניו בראשו יודע שהיيب לבוא חריש עמוק. לא מדובר בצירוף מקרים, אלא בהתנהלות כושלת".

אלימות באגף הסגור

שורה של מקרי מוות התרחשו בתקופה האחרונה גם בין כותלי בית החולים. לפני חודשיים

ים של הזדמנויות

גם בעיריית עכו היו שמחים לראות את בעיית מזרע נפתרת. אלא שלראש העירייה, שמעון לנקרי, יש פתרון משלו: סגירת בית החולים והקצאת השטח שעליו הוא יושב בקרבת חוף הים לטובת פיתוח תיירותי. שתי ההלופות שמציעים לנקרי וגורמים במשרד הבריאות הן סיפוחם של המאושפזים במזרע לבית החולים הסמוך בנהריה, שבו יוקם אגף פסיכיאטרי מודרני, או פיזורם בבתי חולים פסיכיאטריים בכל רחבי הארץ.

"שר הבריאות חייב להתעשת ולעשות קצת סדר בבית החולים המקרטע הזה. אם לא לטובת הוועדים, אזי לפחות לטובת ציבור אלפי המיטופלים שפוקדים אותו", קובע פסיכיאטר בכיר בצפון. "משרד הבריאות חייב לחזור לתוכניתו המקורית ולהקים מתחם חריש בתוך שטח בית החולים בנהריה לרווחת המטופלים. ספק רב אם במצבו הנוכחי מצדיק בית החולים את קיומו".

ממשרד הבריאות נמסר בתגובה: "אופציות לבחינת דרכים ריאליות להעברת בית החולים נמצאות בבדיקה. אנו פועלים לזירוז הוצאת המכרז לניהול בית החולים מזרע מול נציבות שירות המדינה. לבית החולים יש כיום מנהל בפועל. לגבי תאונת הדרכים שאירעה השבוע, החולה יצא לחצר בית החולים מהמחלקה הסגורה באישור". ■